

Karta opisu zajęć - Sylabus

Państwowa Akademia Nauk Stosowanych im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu

I. INFORMACJE PODSTAWOWE

Nazwa zajęć: **PODSTAWY STATYSTYKI**

Cykl kształcenia rozpoczynający się w roku akademickim 2023/2024

Nazwa kierunku studiów, poziom i profil kształcenia:

Psychologia, jednolite studia magisterskie o profilu praktycznym

Język wykładowy: polski

Rodzaj zajęć: zajęcia kształcenia podstawowego

Rok studiów: I

Semestr: 2

Liczba punktów ECTS przypisana zajęciom: 6

Koordinator zajęć

Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy, adres e-mail:

Jednostka organizacyjna: Wydział Humanistyczny

FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ I LICZBA GODZIN

Ogólna liczba godzin zajęć dydaktycznych na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych z podziałem na formy:

Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Wykład:	30	Wykład:	
Ćwiczenia:	30	Ćwiczenia:	
Laboratorium:		Laboratorium:	
Lektorat:		Lektorat:	
Projekt:		Projekt:	
Zajęcia praktyczne:		Zajęcia praktyczne:	
Seminarium:		Seminarium:	
Zajęcia terenowe:		Zajęcia terenowe:	
Praktyki zawodowe:		Praktyki zawodowe:	
Inna forma (jaka):		Inna forma (jaka):	
RAZEM:	60	RAZEM:	

II. INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE

Wymagania wstępne i dodatkowe:

Brak wymagań

Cel (cele) kształcenia dla zajęć:

- 1) Zapoznanie Studentów z podstawowymi pojęciami statystycznymi, metodami opisu statystycznego i wnioskowania statystycznego, wykorzystywanymi w badaniach psychologicznych.
- 2) Zdobywanie przez Studentów wiedzy z zakresu miar statystyki opisowej dla różnego rodzaju skal pomiarowych, teorii estymacji parametrów populacji.
- 3) Poznanie przez Studentów podstaw indukcyjnego wnioskowania statystycznego, błędów wnioskowania, własności estymatorów, centralnego twierdzenia granicznego L-L.
- 4) Zdobywanie umiejętności wykorzystania testów parametrycznych i nieparametrycznych, np. t-Studenta dla prób zależnych i niezależnych, miary siły związku r-Pearsona, testu chi-kwadrat i innych.

EFEKTY UCZENIA SIĘ OKREŚLONE DLA ZAJĘĆ I ICH ODNIENIE DO EFEKTÓW UCZENIA SIĘ OKREŚLONYCH DLA KIERUNKU STUDIÓW

Efekty uczenia się określone dla zajęć w kategorii wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne oraz metody weryfikacji efektów uczenia się

UWAGA:

Dzielimy efekty uczenia się określone dla zajęć na kategorie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Określone dla zajęć efekty uczenia się nie muszą obejmować wszystkich trzech kategorii i zależą od formy zajęć.

Symbol efektów uczenia się określonego dla zajęć*	Treść efektu uczenia się. Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się, student w kategorii:	Odniesienie do efektów uczenia się określonych dla kierunku studiów (symbol efektów uczenia się)
Wiedzy - zna i rozumie		
PP_08_EK01W	Student zna metodykę prowadzenia działań edukacyjnych przez nauczyciela psychologa: zasady projektowania zajęć z uczniami, doboru metod, form pracy i środków dydaktycznych, projektowania zajęć (warsztatów) dla nauczycieli, a także sposoby realizacji zajęć z dziećmi, uczniami lub wychowankami w różnym wieku i o różnych możliwościach psychofizycznych	K_W17
Umiejętności - potrafi		
PP_08_EK02U	Student potrafi wspierać nauczycieli w rozwiązywaniu problemów wychowawczych	K_U04
Kompetencji społecznych - jest gotów do		
PP_08_EK03K	Student jest gotów do podejmowania współpracy z różnymi podmiotami w środowisku ucznia na rzecz jego rozwoju.	K_K03

UWAGA!

Zaleca się, aby w zależności od liczby godzin zajęć, liczba efektów uczenia się zawierała się w przedziale: 3-7, ale są to wartości umowne.

TREŚCI PROGRAMOWE I ICH ODNIESIENIE DO FORM ZAJĘĆ I METOD OCENIANIA

Treści programowe (uszczegółowione, zaprezentowane z podziałem na poszczególne formy zajęć, tj. wykład, ćwiczenia, laboratoria, projekty, seminaria i inne):

Symbol treści programowych	Opis treści programowych	Forma zajęć	Metody dydaktyczne prowadzenia zajęć umożliwiające osiągnięcie założonych efektów uczenia się *	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych do zajęć #
		wykład		
TP-01	Teoria pomiaru i teoria skalowania. Skale pomiarowe. Zmienna losowa. Zmienne ciągłe i zmienne dyskretne.		Wykład informacyjny z elementami wykładu konwersatoryjnego i problemowego.	Egzamin pisemny,
TP-02	Wprowadzenie podstawowych pojęć rachunku prawdopodobieństwa. Populacja a próba. Rozkład prawdopodobieństwa zmiennej losowej.		Wykład informacyjny z elementami wykładu konwersatoryjnego i problemowego.	Egzamin pisemny,

TP-03	Prawdopodobieństwo a częstość. Prawdopodobieństwo warunkowe.		Wykład informacyjny z elementami wykładu konwersatoryjnego i problemowego.	Egzamin pisemny,
TP-04	Niezależność zdarzeń losowych i zmiennych losowych.		Wykład informacyjny z elementami wykładu konwersatoryjnego i problemowego.	Egzamin pisemny,
TP-05	Pojęcie i własności dystrybuanty rozkładu zmiennej losowej. Główne rodzaje rozkładów. Rozkłady zmiennych dyskretnych: dwupunktowy, dwumianowy, równomierny.		Wykład informacyjny z elementami wykładu konwersatoryjnego i problemowego.	Egzamin pisemny,
TP-06	Rozkłady zmiennych ciągłych: jednostajny (prostokątny), normalny (Gausa), t-studenta, Chi kwadrat, F Fishera.		Wykład informacyjny z elementami wykładu konwersatoryjnego i problemowego.	Egzamin pisemny,
TP-07	Opis statystyczny rozkładu prawdopodobieństwa zmiennej losowej.		Wykład informacyjny z elementami wykładu konwersatoryjnego i problemowego.	Egzamin pisemny,
TP-08	Miary: tendencji centralnej, rozproszenia, asymetrii i kurtozy.		Wykład informacyjny z elementami wykładu konwersatoryjnego i problemowego.	Egzamin pisemny,
TP-09	Miary pozycyjne (kwantyle, a wśród nich: kwartyle, decyle, percentyle; wskazanie różnic w rozumieniu tych miar w statystyce i psychometrii).		Wykład informacyjny z elementami wykładu konwersatoryjnego i problemowego.	Egzamin pisemny,
TP-10	Obliczanie statystyk opisowych z prób na podstawie danych: (a) surowych, (b) zagregowanych w szeregu rozdzielczym.		Wykład informacyjny z elementami wykładu konwersatoryjnego i problemowego.	Egzamin pisemny,
TP-11	Własności miar opisujących rozkład zmiennej losowej w populacji i w próbie.		Wykład informacyjny z elementami wykładu konwersatoryjnego i problemowego.	Egzamin pisemny,

TP-12	Własności wartości oczekiwanej (dla próby: średniej) i wariancji: sumy i różnicy dwóch zmiennych niezależnych, sumy zmiennych niezależnych o identycznym rozkładzie.		Wykład informacyjny z elementami wykładu konwersatoryjnego i problemowego.	Egzamin pisemny,
TP-13	Standaryzacja zmiennej losowej. Rozkład normalny wystandaryzowany. Szczegółowe własności rozkładu normalnego. Centralne twierdzenie graniczne Lindeberga-Levy'ego.		Wykład informacyjny z elementami wykładu konwersatoryjnego i problemowego.	Egzamin pisemny,
		ćwiczenia		
TP-14	Teoria estymacji: parametry a statystyki i estymatory. Estymacja przedziałowa: (a) wartości oczekiwanej w populacji, (b) wskaźnika proporcji w populacji.		Rozwiązywanie zadań, ćwiczenia oparte na wykorzystaniu różnych źródeł wiedzy	Zaliczenie pisemne
TP-15	Wnioskowanie statystyczne: podstawy logiczne i metodologiczne. Błędy I, II i III rodzaju.		Rozwiązywanie zadań, ćwiczenia oparte na wykorzystaniu różnych źródeł wiedzy	Zaliczenie pisemne
TP-16	Hipoteza badawcza a hipotezy statystyczne. Konstruowanie hipotez. Ogólna postać testu statystycznego.		Rozwiązywanie zadań, ćwiczenia oparte na wykorzystaniu różnych źródeł wiedzy	Zaliczenie pisemne
TP-17	Wnioskowanie o wartości oczekiwanej w jednej populacji. Trzy modele (w tym: test t-Studenta dla jednej próby).		Rozwiązywanie zadań, ćwiczenia oparte na wykorzystaniu różnych źródeł wiedzy	Zaliczenie pisemne
TP-18	Wnioskowanie o wartości wskaźnika struktury w jednej populacji.		Rozwiązywanie zadań, ćwiczenia oparte na wykorzystaniu różnych źródeł wiedzy	Zaliczenie pisemne

TP-19	Test t-Studenta dla dwóch prób zależnych.		Rozwiązywanie zadań, ćwiczenia oparte na wykorzystaniu różnych źródeł wiedzy	Zaliczenie pisemne
TP-20	Test F-Fishera homogeniczności wariancji w dwóch populacjach niezależnych.		Rozwiązywanie zadań, ćwiczenia oparte na wykorzystaniu różnych źródeł wiedzy	Zaliczenie pisemne
TP-21	Test t-Studenta dla dwu prób niezależnych, dwa warianty: dla wariancji homogenicznych i heterogenicznych. Wykorzystanie poprawki Welcha-Sutterwaite'a na stopnie swobody.		Rozwiązywanie zadań, ćwiczenia oparte na wykorzystaniu różnych źródeł wiedzy	Zaliczenie pisemne
TP-22	Test r-Pearsona zależności liniowej.		Rozwiązywanie zadań, ćwiczenia oparte na wykorzystaniu różnych źródeł wiedzy	Zaliczenie pisemne
TP-23	Testy korelacji porządkowej: rho Spearmana i tau-Kendalla.		Rozwiązywanie zadań, ćwiczenia oparte na wykorzystaniu różnych źródeł wiedzy	Zaliczenie pisemne
TP-24	Korelacja liniowa i krzywoliniowa. Regresja liniowa prosta. Pojęcie współczynnika determinacji.		Rozwiązywanie zadań, ćwiczenia oparte na wykorzystaniu różnych źródeł wiedzy	Zaliczenie pisemne
TP-25	Test chi-kwadrat zależności stochastycznej dwu zmiennych nominalnych. Wybrane pozostałe miary siły kontyngencji.		Rozwiązywanie zadań, ćwiczenia oparte na wykorzystaniu różnych źródeł wiedzy	Zaliczenie pisemne
TP-26	Jednoczynnikowa i dwuczynnikowa analiza wariancji (ANOVA). Pojęcie interakcji.		Rozwiązywanie zadań, ćwiczenia oparte na wykorzystaniu różnych źródeł wiedzy	Zaliczenie pisemne
TP-27	Ogólny przegląd wybranych pozostałych metod statystycznych (wybrane testy nieparametryczne, testy zgodności).		Rozwiązywanie zadań, ćwiczenia oparte na wykorzystaniu różnych źródeł wiedzy	Zaliczenie pisemne

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się określonych dla zajęć, powinny być zróżnicowane w zależności od kategorii, tj. inne dla kategorii wiedza i inne dla kategorii umiejętności i kompetencje społeczne.

Dla wykładu:

* np. wykład podający, wykład problemowy, ćwiczenia oparte na wykorzystaniu różnych źródeł wiedzy

np. egzamin ustny, test, prezentacja, projekt

Zaleca się podanie przykładowych zadań (pytań) służących weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się określonych dla zajęć.

ZALECANA LITERATURA (w tym pozycje w języku obcym)

Literatura podstawowa (powinna być dostępna dla studenta w uczelnianej bibliotece):

W. Szymczak, *Podstawy statystyki dla psychologów: podręcznik akademicki*, Warszawa: Difin 2010.

Ferguson G. A., Takane Y., *Analiza statystyczna w psychologii i pedagogice*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN 2016.

Brzeziński, J. (red.) *Metodologia badań psychologicznych: wybór tekstów*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN 2007.

Literatura uzupełniająca:

Francuz, P., Mackiewicz, R (red.), *Liczy nie wiedzą skąd pochodzą. Przewodnik po metodologii i statystyce nie tylko dla psychologów*. Lublin: Wydawnictwo KUL 2007.

S. Bedyńska, M. Cypryańska, *Statystyczny drogowskaz 1*, Warszawa: Wydawnictwo Akademickie Sedno 2013.

S. Bedyńska, M. Cypryańska, *Statystyczny drogowskaz 2*, Warszawa: Wydawnictwo Akademickie Sedno 2013.

S. Bedyńska, M. Cypryańska, *Statystyczny drogowskaz 3*, Warszawa: Wydawnictwo Akademickie Sedno 2013.

W. Regel, *Podstawy statystyki w Excelu*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN 2007.

A. Maksimowicz-Ajchel, *Wstęp do statystyki. Metody opisu statystycznego*, Warszawa: Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego 2007.

P. Tatarzycki, *Statystyka po ludzku*, Gliwice: Internetowe Wydawnictwo Złote Myśli Sp. z o.o. 2008.

III. INFORMACJE DODATKOWE

BILANS PUNKTÓW ECTS

OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA (godziny)

Forma aktywności	Liczba godzin *
Godziny zajęć (według harmonogramu) z nauczycielem akademickim lub inną osobą prowadzącą zajęcia	60
Praca własna studenta	90
SUMA GODZIN:	150

OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA (punkty ECTS)

		Liczba punktów ECTS	
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS PRZYPISANYCH DO ZAJĘĆ	Praca studenta wymagająca bezpośredniego kontaktu z nauczycielem akademickim lub inną osobą prowadzącą zajęcia	Ogółem: 6	2,4
	Praca własna studenta		3,6

* godziny lekcyjne, czyli 1 godz. oznacza 45 min;

OPIS PRACY WŁASNEJ STUDENTA:

Praca własna studenta musi być precyzyjnie opisana, uwzględniając charakter praktyczny zajęć. Należy podać symbol efektu uczenia się, którego praca własna dotyczy oraz metody weryfikacji efektów uczenia się stosowane w ramach pracy własnej.

Przykładowe formy aktywności: (1) przygotowanie do zajęć, (2) opracowanie wyników, (3) czytanie wskazanej literatury, (4) napisanie raportu z zajęć, (5) przygotowanie do egzaminu, opracowanie projektu.

- 1) przygotowanie do zajęć -25 h –K_W17, K_U04, K_K03
- 2) czytanie wskazanej literatury -25 h – K_W17, K_U04, K_K03
- 3) ćwiczenia w wykonywaniu zadań – 20 h – K_W17, K_U04, K_K03
- 4) przygotowanie do egzaminu – 20 h - K_W17, K_U04, K_K03

Forma weryfikacji: zaliczenie pisemnie/Egzamin pisemny

KRYTERIA OCENIANIA

Ocena kształtująca:

wykład:

- zaangażowanie Studenta w wykonywanie zadań podczas zajęć (udzielanie odpowiedzi na zadane pytania, werbalizacja myśli, opinii, skojarzeń logicznych). Informacja zwrotna - wzmocnienie aktywności i twórczej postawy Studenta przez pochwałę, docenienie zaangażowania na forum grupy, odznaczenie aktywności. Dążenie do rozbudzenia zainteresowania Studenta podejmowaną problematyką na tyle, aby formułował on pytania, dzielił się refleksjami, uczestniczył w dyskusji oraz zgłaszał własne twórcze pomysły i postulaty.

- wyakcentowanie kontekstu wartości etyczno-moralnych jako regulatora działań Studenta w trakcie odbywanych zajęć.

ćwiczenia:

- zaangażowanie Studenta w wykonywanie zadań podczas zajęć (udzielanie odpowiedzi na zadane pytania, werbalizacja myśli, opinii, skojarzeń logicznych). Informacja zwrotna - wzmocnienie aktywności i twórczej postawy Studenta przez pochwałę, docenienie zaangażowania na forum grupy, odznaczenie aktywności. Dążenie do rozbudzenia zainteresowania Studenta podejmowaną problematyką na tyle, aby formułował on pytania, dzielił się refleksjami, uczestniczył w dyskusji oraz zgłaszał własne twórcze pomysły i postulaty.

- wyakcentowanie kontekstu wartości etyczno-moralnych jako regulatora działań Studenta w trakcie odbywanych zajęć.

Ocena podsumowująca:

5.0 – znakomita wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne.

4.5 – bardzo dobra wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne.

4.0 – dobra wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne.

3.5 – zadawalająca wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne, ale ze znacznymi niedociągnięciami.

3.0 – zadawalająca wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne, ale z licznymi błędami.

INFORMACJA O PRZEWIDYWANEJ MOŻLIWOŚCI WYKORZYSTANIA KSZTAŁCENIA NA ODLEGŁOŚĆ: Przewiduje się wykorzystanie platformy MS Teams